

Guía Docente				
Datos Identificativos				2019/20
Asignatura (*)	Ética profesional, marco legal e filosofía do coidado		Código	661G01016
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento				
Coordinación	Alvarez Rocha, LuisAlvarez Rocha, Luis	Correo electrónico	luis.alvarez.rocha@udc.esluis.alvarez.rocha1@udc.es	
Profesorado	Alvarez Rocha, Luis	Correo electrónico	luis.alvarez.rocha1@udc.es	
Web				
Descrición xeral	O propósito desta materia é conseguir que o alumnado, mediante un proceso de aprendizaxe, adquira as competencias que lle permitan estudar o marco legal de referencia básico no noso ordenamento xurídico relativo a toda intervención no terreo da saúde, coñecer as normas e as obrigas profesionais e descubrir os conflitos éticos que poidan xurdir na práctica clínica diaria das profesións sanitarias e da enfermaría en particular, e ademais analízalos criticamente para tomar decisións que sexan eticamente consistentes e lle permitan afrontar e encarrilar os dilemas que se lle poidan formular en relación coa atención do usuario e co propio desenvolvemento profesional.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A56	Coñecer a lexislación aplicable e o código ético e deontolóxico da enfermaría española, inspirado no código europeo de ética e deontoloxía de enfermaría.
A57	Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
A58	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
B1	Aprender a aprender.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa.
B5	Traballar de forma colaborativa nun equipo interdisciplinar.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B8	Capacidade de análise e sínteses.
B11	Capacidade e habilidade de xestión da información.
B12	Capacidade para organizar e planificar.
B16	Coñecer e apreciar a diversidade e a multiculturalidade.
B24	Fomentar e aplicar os dereitos fundamentais e a igualdade entre homes e mulleres.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C10	CB2.- Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos a seu traballo ou vocación de unha forma profesional y posúan as competencias que solen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.

C11	CB3.- Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
C12	CB4.- Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
	Comprender e aceptar as condicións éticas legais e profesionais que conforman a práctica de enfermaría.	A56 A57	B2 B3 B6
Recoñecer os códigos deontolóxicos da profesión e normas legais de ámbito profesional, así como a lexislación en materia de saúde.	A56 A57 A58	B1 B4 B6 B16 B24	C1 C4 C7 C11
Identificar e xustificar o dereito á dignidade, privacidade, intimidade e confidencialidade das persoas con problemas de saúde.	A56 A57 A58	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B11 B12 B16 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C10 C12
Identificar e defender o dereito á información, á autonomía na toma de decisións do usuario e a súa familia.	A56 A57 A58	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B11 B12 B16 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C10 C11 C12
Interpretar e sintetizar criticamente as fontes de datos e a información que faciliten a libre elección do usuario.	A56 A57 A58	B1 B2 B4 B5 B6 B8 B11 B16 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C10

Identificar e utilizar intervencións enfermeiras no marco ético e deontolóxico da enfermaría	A56	B1	C1
	A57	B2	C3
	A58	B3	C4
		B4	C6
	B5	C7	
	B6	C10	
	B8	C11	
	B11	C12	
	B12		
	B16		
	B24		

Contidos	
Temas	Subtemas
CONSIDERACIÓNS XERAIS DE ÉTICA E MORAL. A BIOÉTICA E OS SEUS PRINCIPIOS ESPECÍFICOS	TEMA 1: Fundamentos da ética TEMA 2: A bioética TEMA 3: Principios da bioética
ÉTICA CIVICA. DEREITOS FUNDAMENTAIS	TEMA 1: Seguranza xurídica e dereitos TEMA 2: A persoa TEMA 3: Declaración Universal dos Dereiros Humans
ENFERMARÍA E ÉTICA PROFESIONAL. RESPONSABILIDADE ÉTICA E LEGAL. DILEMAS ÉTICOS NA PRÁCTICA PROFESIONAL	TEMA 1: Bioética e enfermaría TEMA 2: Responsabilidade e calidade dos coidados. TEMA 3: Dereito á información TEMA 4: Segredo profesional TEMA 5: Aspectos éticos e legais o final da vida. TEMA 6: Falecemento. Testamentos TEMA 7: Protección de menores e incapacitados TEMA 8: Atención aos doentes con SIDA TEMA 9: O aborto TEMA 10: Experimentación humana TEMA 11: A responsabilidade e as súas clases TEMA 12: Lexislación penal TEMA 13: Formas de culpabilidade TEMA 14: As lesións TEMA 15: Consecuencias xurídicas do delito

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Lecturas	A56 A57 A58 B1 B3 B4 B5 B6 B8 B11 C1 C4 C7	3	15	18
Sesión maxistral	A56 A57 A58 B2 B3 B5 B6 B8 B12 B16 B24 C3 C4 C6 C7 C11 C12	19	21	40
Presentación oral	A56 A57 A58 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B11 C1 C3 C6 C7 C12	1	9	10

Estudo de casos	A56 A57 A58 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B11 B12 B16 B24 C1 C3 C4 C6 C7 C10 C11 C12	17	29	46
Proba mixta	A56 A57 A58 B2 B3 B6 B8 B11 B12 B16 B24 C1 C4 C10 C11 C12	2	30	32
Atención personalizada		4	0	4
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Lecturas	Actividade na que os estudantes mediante a lectura dun conxunto de textos e documentación escrita analiza e/ou profundiza nos contidos traballados.
Sesión maxistral	Actividade na que o profesor expón de maneira oral e con medios audiovisuais contidos teóricos do programa e a orientación bibliográfica dos mesmos.
Presentación oral	Actividade na que os estudantes expoñen verbalmente o contido/ resultados dos traballos.
Estudo de casos	Actividade na que se sitúa os estudantes ante un caso (situación real da actividade profesional). Deben ser capaces de analizar os feitos (habitualmente en grupo) para comprender a situación e desenvolver as accións para resolver o problema.
Proba mixta	Proba escrita con pregunta curta e tipo test para avaliar, fundamentalmente, a aprendizaxe dos contidos teóricos. E resolución páctica dun caso clínico (situación real da actividade profesional). Deben ser capaces de analizar os feitos para comprender a situación e desenvolver as accións para resolver o problema.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos Lecturas Proba mixta	A atención personalizada relacionada coa proba mixta ten como finalidade atender as consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia. Farase de forma individualizada, ben de maneira presencial ou a través do correo electrónico. A atención personalizada relacionada cas lecturas e os estudos de casos ten como finalidade orientar os estudantes na realización dos mesmos. O seguimento farase de forma individual ou en pequenos grupos, ben de maneira presencial ou a través do correo electrónico.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Estudo de casos	A56 A57 A58 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B11 B12 B16 B24 C1 C3 C4 C6 C7 C10 C11 C12	Valorarase o resultado do traballo realizado tendo en conta a análise, interpretación, argumentación e conclusión ou solución da situación.	20

Lecturas	A56 A57 A58 B1 B3 B4 B5 B6 B8 B11 C1 C4 C7	Valorarase o traballo realizado tendo en conta a análise documental.	20
Proba mixta	A56 A57 A58 B2 B3 B6 B8 B11 B12 B16 B24 C1 C4 C10 C11 C12	Realizaranse unha proba escrita coincidindo coa data oficial do exame da materia ao finalizar o curso. As probas constarán de preguntas curtas, tipo test e casos clínicos, relacionadas con contidos teóricos, lecturas, estudo de casos. Puntuará sobre un mínimo de 0 e un máximo de 10. Esta proba suporá o 60 % da cualificación final.	60

Observacións avaliación

A aplicación das porcentaxes na avaliación final para a superación da materia quedara suxeita a que cada unha das metodoloxías que computen na avaliación sexan superadas pola/o alumna/o segundo os criterios que estableza o profesor.

2ª oportunidade. Proba mixta 100% avaliación.

Adianto oportunidade. Proba mixta 100% avaliación

Estudantes con matrícula parcial:

Proba mixta 60%

Lecturas 20% e Estudo de casos 20% (deberá presentalos o día acordado entre o profesor e o estudante a o longo do curso académico)

Fontes de información

Bibliografía básica

BIBLIOGRAFÍA RECOMENDADA: ABEL I FABRE F. Bioética: orixenes, presente y futuro. Madrid: Mafre S.A.; 2001
 ARROYO MP, CORTINA A, TORRALBA MJ, ZUGASTI J. Ética y Legislación en enfermería. Madrid: Interamericana; 1997.
 CASADO M, editor. Materiales de Bioética y Derecho. Barcelona: Cedecs; 1996.
 DIAZ-AMBRONA BARDAJI, Mª DOLORES; SERRANO GIL, ALFONSO et al. Introducción a la Enfermería legal. Madrid: Díaz de Santos; 2007
 ESPEJO ARIAS Mª D, CASTILLA GARCIA A. Bioética en Ciencias de la Salud. Alcalá la Real: Asociación Alcalá; 2001.
 GRACIA, DIEGO. Como arqueros al blanco. Estudios de Bioética. Madrid: Triacastela; 2004
 GRACIA, D. Fundamentos de Bioética. Madrid: Eudema; 1989.
 MEDINA CASTELLANO CD . Ética y Legislación. Madrid: Difusión Avances de Enfermería; 2000.
 PALACIOS M, coordinador. Bioética 2000. Gijón: Sociedad Internacional de Bioética; 2000.
 PÉREZ DEL CAMPO, MARIAM: Guía Jurídica. Manual del Tutor: Teoría y Práctica. FEDEMGA FEAPS GALICIA, 2006
 SOCIEDAD VALENCIANA DE BIOÉTICA. Retos Actuales en Bioética. Valencia: Mainel Fundación; 2000.
 TOMÁS GARRIDO GM. Manual de bioética .Barcelona: Ariel; 2006.
 LEXISLACIÓN Ley 14/1986 de 25 de Abril, General de Sanidade (B.O.E. 29-IV-86) CONSEJO GENERAL DE ENFERMERÍA . Código Deontológico de la Enfermería Española. Madrid; Rivadeneira; 1989
 Ley 3/2001, de 28 de Maio, reguladora do consentimento informado e da historia clínica dos pacientes (dog 8-VI-2001)
 Ley 41/2002, de 14 de Noviembre, básica reguladora de la autonomía del paciente y de derechos y obligaciones en materia de información y documentación clínica
 Ley 16/2003, de 28 de Mayo, de cohesión y calidad del Sistema Nacional de Salud (B.O.E. 20-V-03)
 Ley 44/2003, de 21 de Noviembre, de ordenación de las profesiones sanitarias (B.O.E. 22-XI-03)
 Ley 55/2003, de 16 de Diciembre del Estatuto Marco del Personal Estatutario de los Servicios de Salud. (B.O.E. 17-XII-03)
 Ley 3/2005, do 7 de Marzo, de modificación da Lei 3/2001, do 28 de Maio, reguladora do consentimento informado e da historia clínica dos pacientes (DOG 21-III-05)

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Sistemas da información e comunicación en ciencias da saúde/661G01004

Bases para a interpretación do coñecemento científico/661G01008

Estancias Clínicas I/661G01025

Fundamentos de Enfermaría/661G01107

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermaría Clínica (I y II)/661G01012

Estancias Clínicas II/661G01026

Materias que continúan o temario

Traballo fin de grao/661G01033

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías